

У пастці мережі: тактика «Зоряних війн» і геополітичні протистояння у Херсоні

Ексклюзивне інтерв'ю Bvline Times з Олександром Прокудіним, головою Херсонської обласної військової адміністрації.

Чи вважаєте Ви, що росія посилює атаки на Херсонську область напередодні можливих мирних переговорів?

Масштабного нарощування російських військ для повномасштабної переправи та наступу нині не відбувається. Російське командування розуміє, що збільшення їхньої чисельності викличе українські контрзаходи.

Проте, російські наступальні дії посилюються на Херсонщині після президентських виборів у США. Перехоплені розмови російських військових свідчать про те, що їм наказують просувати на правий, підконтрольний Україні берег, незважаючи на масові відмови, оскільки ця місія сприймається як самогубна. Проте багато хто все одно йде - і гине.

росія покладається на тактику масових атак, унаслідок яких багато її військових гине щодня—вчора в таких атаках було ліквідовано 15 солдатів. Щодня добре озброєні російські підрозділи, здебільшого прибуваючи човнами, штурмують острови на Дніпрі, намагаючись закріпитися на правому березі. Під час евакуації тіл російських військових наша армія спостерігає як новобранців, так і досвідчених військових. Молодих призовників у новенькій формі вбивають поряд із ветеранами, які служать понад два роки. Також присутні спецпризначенці та морська піхота. Попри різне спорядження, їхня мета одна—закріпитися до кінця місяця.

Я бачив відео, зняте поблизу Антонівського мосту: російські солдати йдуть, а за метр від них падає мінометний снаряд. Один із них продовжує рухатись, немов зомбі. Навколо лежать мертві та поранені. Але він продовжує йти. Поки інший снаряд не вбиває його. Це може бути наслідком впливу психотропних речовин.

Це триває вже довгий час, і ми очікуємо, що пік припаде на кінець березня. Я вважаю, що російське військове командування ставить завдання зайняти саме для того, щоб отримати вигіднішу позицію під час переговорів. Конституція росії проголошує Херсонську область частиною російської федерації. кремль прагне закріпитися своєю на правому березі, щоб легітимізувати цю претензію - але цього не станеться.

Які тактики використовує Україна для виявлення та ліквідації російських вторгнень?

Бойові дії змінились по всьому фронту: у Харківській, Донецькій областях, і тут, на Херсонщині. Великі танкові колони більше не застосовуються.

Натомість, невеликі підрозділи діють із застосуванням БПЛА, артилерії, бронетехніки та авіаударів. Ці групи намагаються закріпитися на позиціях, отримуючи підкріплення від інших.

Ви згадували про атаки російських FPV-дронів по українських позиціях. Херсон також став відомий як місце жахливого «людського сафарі», де дрони переслідують і атакують мирних жителів. Чи можете надати статистику?

Атаки безпілотниками на цивільних різко зросли в серпні 2024 року. Дрони атакують громадський транспорт, велосипедистів, цивільні автомобілі, а також людей на зупинках або біля магазинів. За останній рік, внаслідок таких атак було знищено 23 карети швидкої допомоги та 40 поліцейських автомобілів.

Станом на березень 2025 року лише в Херсонській області зафіксовано приблизно 16 000 ударів дронів, унаслідок яких загинули 85 мирних жителів і 880 отримали поранення, серед них 11 дітей. Загалом від російської агресії загинули 770 херсонців, ще 4 300 були поранені.

Які заходи були впроваджені для протидії з безпілотниками?

Для захисту регіону ми впровадили унікальну оборонну систему – аналогів її не було раніше. Вперше в історії місто оточене радіоелектронним бар'єром. Ми називаємо його куполом, але насправді це стіна, яка розділяє два береги Дніпра. Це увійде в історію.

Будівництво тривало шість місяців і потребувало сотень тисяч пристроїв, з'єднаних з єдиним центром управління. Це автоматизована система з електронним виявленням, механізмами знищення та фізичними засобами оборони, що використовують антидронові рушниці. Щотижня нейтралізується 80%–85% атакуючих російських дронів.

Я називаю ситуацію в Херсоні «Зоряними війнами». Ми не можемо поділитися технічними деталями, але, щоб ви зрозуміли, поясню коротко: росіяни адаптувалися, використовуючи оптоволоконні дрони, які неможливо виявити системами електронної боротьби (РЕБ). Ці дрони пересуваються по кабелю — ми бачимо їх фізично. У відповідь ми запускаємо великі дрони з гачками, щоб перехопити їх. Також ми тестуємо лазерні дрони, які ріжуть волоконно-оптичний кабель. Наші дрони переслідують ворожі, випускаючи рибальські сітки або стріляючи по них антидроновими кулями. У деяких районах ми блокуємо транспортні маршрути та критичну інфраструктуру рибальськими сітками, щоб зловити дрони. Це виглядає футуристично, але це наша реальність.

Європа не має уявлення про ці тактики ведення війни. Коли ми спілкувалися з союзниками у Великій Британії, Нідерландах, Італії, Литві та Латвії, вони не мали жодного уявлення. Однак багатьом із них може знадобитися стіна РЕБ на кордонах з росією. Наш досвід буде безцінним — ми вже протестували все. Це важко, оскільки росіяни постійно атакують лінії електропостачання та зв'язку, але ми продовжуємо боротьбу.

Щодо гібридної війни, росіяни також здійснили екоцид на Херсонщині. Руйнування Каховської дамби змінило рельєф та русло річки. Як це вплинуло на оборонні операції України та наступальні стратегії росії?

Вони намагалися заблокувати нашу контратаку, але це обернулося проти них. Обидві оборонні лінії — як українська, так і російська — були змиті, змусивши обидві сторони відновлювати їх. Міни також були зрушені з місця. Орієнтовні збитки складають 1 мільярд доларів.

Гібридна війна сильно впливає на психологічний стан людей. росія поширює дезінформацію про Херсон, щоб підірвати українське управління. Що ваша адміністрація робить, щоб протистояти цим операціям?

Ми маємо програму інформаційної політики, яка охоплює як стратегічні повідомлення, так і технічні заходи. На тимчасово окупованому лівому березі ми націлюємося на російські радіостанції, які транслюють пропаганду на українську територію, при цьому розширюємо діапазон наших сигналів до тимчасово окупованих територій. У 2024 році ми досягли значного прогресу.

Ми моніторимо російську дезінформацію та контратакуємо її доказами та свідченнями очевидців. Ми документуємо терористичні атаки, вірячи, що справедливість буде досягнута — як у Міжнародному, так і в Божому суді.

У досі окупованій частині Херсонщини росія нав'язує пропаганду, русифікацію та військовий набір. Чи бачите ви реальний ризик того, що новому поколінню «буде промито мозок», щоб воювати проти України чи Європи?

російська пропаганда систематично націлюється на українську ідентичність. В дитячих садках дітей змушують писати листи до російських солдатів і зневажати Україну. Школярі повинні вступати до мілітаристських клубів, носити форми та викрикувати проросійські гасла. Переписується навчальна програма, і ситуація все більше погіршується. Батьки, які чинять опір, ризикують втратити опіку над дітьми або потрапити до в'язниці.

Що потрібно для того, щоб відновити контроль над окупованими територіями?

Зброя та підтримка союзників є критичними для нас. Основною метою є повернення наших територій. Люди Херсонщини живуть для цього. Моя родина хоче повернутися додому на лівий берег — як і всі інші. Наша місія чітка: повернути наших людей, свою землю і відбудувати її.

Економіка Херсонщини залежить від сільського господарства. Великі площі сільськогосподарських земель були заміновані або знищені. Скільки земель у Херсоні зараз непридатні для сільського господарства і які зусилля докладаються для їх розмінування? Як зменшення фінансування від USAID вплинуло на ситуацію?

Розмінування є дуже важливим для нас. У 2024 році ми розмінували 64% звільнених територій у Херсоні. Ми б досягли 100%, але 20-30 км ділянки поблизу Дніпра залишаються недоступними через бої, що тривають. Попри це, прогрес стабільний. За два роки ми досягли значних результатів: у 2024 році засіяли 155,000 гектарів, зібравши 360 тонн зерна та овочів. У 2025 році засіяли 220,000 гектарів, що вдвічі збільшило очікуваний врожай овочів, картоплі, соняшникових насіння та пшениці.

USAID надала 110 мільйонів гривень на підтримку зрошення, бізнесу та культурних ініціатив. Зменшення фінансування змусило нас шукати інших донорів і працювати з державними програмами України.

Яке ваше послання міжнародній спільноті?

Ми не хочемо війни. Наші цивільні та військові виснажені. Жити в таких умовах — це емоційно та фізично важко. Нам усім знадобиться психологічна допомога після війни. Я краще сплю під вибухами, ніж у безпеці під час переговорів у західних країнах. Це ненормально.

Для України, і особливо для нашого регіону, американська підтримка є критично важливою. За три роки повномасштабної війни ми побачили і глибоко оцінили цю підтримку. Ми сподіваємося, що політика США залишиться відданою. Після років військової допомоги та інвестицій, чому слід залишати Україну у цій боротьбі? Наш пріоритет співпадає з пріоритетами Америки та європейських країн: встановлення миру. Ми боремося за свою культуру, мову, народ, землю і за справедливий мир.